ДИМИТЪР АНАКИЕВ

СТЪПАЛА, ОБРАСЛИ С МЪХ

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на автора или на издателство gabriell-e-lit.

© Димитър Анакиев, автор, 2024
© Димитър Анакиев, снимка на корица, 2024
© Габриела Цанева, дизайн на корица, 2024
© Издателство gabriell-e-lit, 2024
ISBN 978-619-7705-51-5 (мека подвързия)
ISBN 978-619-7705-52-2 (pdf)

ДИМИТЪР АНАКИЕВ

СТЪПАЛА, ОБРАСЛИ С МЪХ

Събрани съчинения
(танка, хайку, ренсаку, хайбун, танка проза)

ПЪРВА КНИГА

Издателство

gabriell-e-lit

София, 2024

Посветено на Милослав Богданов,
пионерът на българското
есперанто, есперантист от 1889 г.

ПРЕДГОВОР

Моят личен юбилей – четиридесет години писане на японски поетични форми (танка, хайку и свързани форми) съвпада с двадесет и петата годишнина от основаването на Българския хайку клуб, в който участвах. Мисля, че е добър момент да погледна назад към творчеството си. Надявам се, че тази доста обемиста книга ще представлява интерес както за много български поети на танка и хайку, така и за по-широка читателска аудитория.

Посвещавам този сборник на Милослав Богоев, софийски адвокат и пионер на българското есперанто, роден около 1870 г. в с. Грознатовци. Милослав написва първия български учебник по есперанто, редактира едно от първите есперантски списания в света и основава първото дружество на есперантистите в България, което, ако не се лъжа, съществува и до днес.

Наскоро разбрах за Милослав. Той е един от редицата представители на село Грознатовци – планинско селце в Трънско, което даде на българската история двама войводи (Симо Соколов е от Грознатовци), кмета на Варна (Станой Йонев), много интелектуалци, 20 лекари, включително баща ми д-р Григор Анакиев, световно известен уролог.

Есперанто, подобно на поезията, съдържа идеята за обединяване на хората.

В една моя танка и в едно мое хайку използвах този израз („есперанто“ – прев. „този, който се надява“), което е и заглавието на цялата представена колекция от мои танки.

Димитър Анакиев,
с. Грознатовци, 07.09.2024 г

ВЪВЕДЕНИЕ

Както веднъж беше казал Лоренс Ферлингети, поетичните форми са средства за транспорт до по-висши състояния на духа. Всяка поетична форма, която ви отвежда до високи дестинации, е добра. В този сборник обаче предпочитам танка – не само защото е една от най-старите поетични форми в света (над 1300 години), не само защото танка е сърцето на японската култура, форма, способна да създаде такава богата култура като японската но и защото е танка по-отворена от хайку, това е формата, с която е възможно да се води социален диалог. В частност, социалният диалог по отношение на социалните ценности и различни други неща е от голямо значение за мен като автор..

Но не мога да пренебрегна факта, че придобих поетичното си утвърждаване като хайку поет и че хайку ми помогна да оцелея в среда, в която социалният диалог или не е развит, или е нежелан. Хайку е отговорен и за това да ме въведе в тайните и дълбоки светове на японската култура. Ето защо съм сигурен, че тази селекция от 100 хайку има абсолютна стойност. В същото време ръкописът на 150 танки, който представям тук, е отворен и приканва автора да го допълни – като един вид „работа в процес“.

Възможно е да се каже, че танка и хайку се отнасят едно към друго като логос и мит. Като поет се развих по пътя от мита към логоса и това е може би основната причина в сегашния ми хоризонт танка да изпреварва хайку.

И на Запад, и в Япония е почти невъзможно да се намери поет, който да пише танка, хайку и свързващи форми паралелно с една и съща страст. Това е голямата специфика на този ръкопис. За мен той е основа и покана за нови приключения.

Димитър Анакиев

ТОЗИ, КОЙТО СЕ НАДЯВА, 150 танки

ОГНИЩЕ

Всеки път когато
пиша на китайски приятел –
чувствам
че моето писмо пътува
в непостижимото минало

(ФБ, 2021)

От Алтай
до Стара планина изглежда
Susa-no-o[1] се загуби.
Моите български сънародници
все още търсят огън в сърцата си.

(червени светлини, САЩ 18/1, 2022)

В средата на
планината чувам гласове
или вятърът свири?
Слънцето влиза в гората
падналите листа оживяват.

(„Фуджи планина“, годишен конкурс на Клуба на японските танка поети, Токио, 2021, Почетното споменаване)

---

1 Susa-no-o е японският бог на огъня. В японската митология общ прародител на прабългари и японци.

В старата пещ
две цепеници горят
всека за себе си –
снегът се топи на пътеката
по която никой не върви.
(червени светлини, САЩ, 2021)

Това е нашият свят,
ужасно малък, помислих си
но котаракът
пропълзя в печката,
и влезе в огнището.
(червени светлини, САЩ, 2021)

Преминах границата
преди затварянето й – зад мен
остана
една страна – пред мен
пътуване към себе си.
(червени светлини, САЩ17/2, 2020)

Призори
миналото започва да избледнява
слънчеви лъчи
тихо проникват през
затворените щори.
(червени светлини, САЩ15/1, 2019)

Есенно
слънце в планината.
Две кучета
и аз гледаме
неподвижното време.

С еволюцията,
човешкият ум замени опашката...
Сега от моста
гледам зимната пъстърва: опашката й
следва течението на реката.

(танка 短歌 блог, 12/2018)

Спах до Боулдър Крийк
в сянката на липа
усещайки вятъра
на босите ми стъпала:
ученици минаха, облаци минаха

(Спонтанно съзнание, Kamesan Books, САЩ, 2013)

Дали съм аз
малък облак,
преминаващ
през небето
и изчезващ?

(Спонтанно съзнание, Kamesan Books, САЩ, 2013)

Изгрява червено слънце
върху земетресението
цунами и радиация
принуждавайки императора
да говори с бездомните.

(червени светлини, САЩ 7/2, 2011)

На Фукушима
облъчен работник
умира в болница
дъщеря му гледа
сиящата Луна.

(червени светлини, САЩ, 7/2, 2011)

В един стар килер
целият ми живот е опакован
в кутии и торби:
единствено свободни
са тези две сънливи котки.

(червени светлини, САЩ, 8/2, 2012)

По най-дългата
улица в Белград минавам
през цялата младост –
Нямам никакво желание да спирам
никъде, бързайки към хотела.

(Порив, Канада, №15, 2012)

В следвоенния град
Приедор вървя пеша
край река Сана
гледайки този златен залез
в които жабите радостно пеят.
(червени светлини, САЩ, 8/2, 2012)

Нейният съпруг
стъпи на мината и загуби
краката си –
пролет е, сливовото дърво
и нейните гърди напъпват.
(Порив, Канада, №17, 2013)

Реколтата свърши:
полето прилича на жена
след цезарово сечение
или като картина на Ван Гог
защото в него има гарвани.
(червени светлини, САЩ, 9/1, 2013)

Празната бутилка
от сладка домашна напитка
е смъртен капан
за осите, които влизат в нея
и остават там завинаги.
(Порив, Канада, №16, 2012)

за Драган Перич

Този синигер
който кълве зимни
трохи идва
от смъртта като твой пратеник –
тази сутрин ти не искаше да се събудиш.

Под тежкото небе
двете бели пеперуди
ловуват една друга –
от далеч горещ вятър носи
миризмата на изгоряло.

(Порив, Канада, №18, 2013)

Млади расисти
не ми излизат от ума
първите иглики
на перваза на прозореца
колко невинно растат.

(червени светлини, САЩ 9/2, 2013)

Черен орнамент
над входа
в словенския
парламент представлява
словенския народ.

(червени светлини, САЩ 9/2, 2013)

Животът ми е пълен
с креатури – да се бориш
с тях
означава да си като тях –
минава красива есен.

(червени светлини, САЩ, 14/1, 2018)

Където и да погледна,
виждам Церберите –
трябва да изляза
от Ада и да прегърна
Рая решително!

(червени светлини, САЩ, 14/1, 2018)

Едно малко коте
дреме в скута ми.
Не знам
дали ми лепна повече
на мен или аз на него.

(Българска съвременна танка, ФБ група, 2024)

Различни идеологии
се придържат към философията
на природата –
будизъм, християнство,
либерализъм, дори фашизъм.

(Българска съвременна танка, ФБ група, 2024)

Хайку или танка
това е въпросът. Тъй
като не съм
фаталист[2],
май изборът е танка.

[2] *„Хайку е съдбата на Димитър Анакиев“, Димитър Стефанов*

АЗБУКА

Културна
инерция, традиция,
упадък,
робство – може ли да
променим азбуката?

(Българска съвременна танка, ФБ група, 2024)

Има талантливи поети,
които нямат сили
да бъдат поети –
да се изправят пред себе си
и пред света.

Прословутото
българско православие
не е нищо друго
освен усмирителна риза.
Далеч от него сестри и братя!

Излязох
от гъстата гора
на една поляна.
Противно на намеренията си,
запалих пура.

Преди дъжд
мухите летят навсякъде.
Преди дъжд
човек гледа през прозореца –
чувства се като муха.

Пишеш поезия
и нищо не казваш
освен
че може би
гърмеше и валеше.

Синовете и дъщерите
на комунистите и те са
комунисти, защото
предците им били комунисти!
Обадете се на Дарвин!

Твърде студено
без пуловер. Прекалено
топло
с пуловер. Има
простуда между тях.

„Защо се закачаш
с попа, той е тук по задача“.
Каква задача? –
„Да ни погребе всичките“
каза ханджията.

„Човек и добре
да живее умира и
друг се ражда“[3].
И все пак някои
предпочитат лъжата.

[3] *Хан Омуртаг*

Ще се събудят
ли българите? Културната ни
инерция
изисква смели хора
да я разбият на парчета.

за Милослав Богданов

Да учиш език,
който никой не говори
с желание
да говориш
с всички

за Венци Маринов

Човек
в увеселителен парк
седи на карусел,
който не работи – напразно
пъха монета.

КУКЛЕН ТЕАТЪР

Палестинският
въпрос не е изолиран.
Кукловодът
има публика, но
говори едно и също.

Източният въпрос
става все по-голям –
бившите
комунисти предпочитат
западния въпрос.

Разликата между
Украйна и Палестина:
в единия случай
непризнаване на нация,
в другия създаване на нация.

Прабългарски,
старобългарски,
среднобългарски,
новобългарски
и все пак руснаци?

Изненадващо
или не, подобни фактори
действат
в генезиса на македонците
и палестинците.

След седем
извънредни избора
едни
седят на слънце, други
седят на сянка.

България
е демократична
страна.
Никога не подценявайте
българския народ!

„Професионалните
роби се гордеят с робството“ [4],
За какво пеят
птиците
в клетка?

Какво липсва
на страна, чийто цар
и президент
работят за чужди интереси?
Брегович и Джокович.

(Българска съвременна танка, ФБ група, 2024)

руски свят,
сръбски свят,
Украйна,
Палестина,
Македония.

[4] Булат Окуджава

Дамата се
страхува от изкуствения
интелект.
Кажете й, че краят на Путин
не е краят на света.

(Българска съвременна танка, ФБ група, 2024)

МЕДИТАЦИИ ЗА БЪЛГАРИЯ

От моята веранда,
от моя хълм – светлините
на България –
гледам ги всяка вечер,
докато вали пролетен дъжд.

Всеки знае
какъв проблем има
България
и никой не иска да го нарича
с истинското му име.

Нека първо
да освободим България
и след това
Северна Македония –
облак закрива слънцето.

Патриарх Пимен
освобождава за кратко
българската църква –
веднага се счупи сръбската
хегемония на Балканите.

след Димитър Бочев

Осемдесет
години руско робство –
психически
и биографично
още не съм роб.

На чардака
паякът улови
сутрешното слънце –
България и Балканите
все още са на сянка.

Те говорят български,
но не са точно българи –
в сърцето им
или в джоба им расте
плевел, наречен Русия

От българския
бряг мисля за баща ми
и за дядо ми –
те виждали ли са
черноморските вълни?

Знаят ли
българите името
на своя враг
или все още
го наричат брат?

ТАНКИ ЗА ДЕНЯ НА ЗАПАДНИТЕ ПОКРАЙНИНИ (8 ноември)

Ден на Западните
покрайнини – един общ
въпрос:
ще победи ли
демокрацията в света?

Западни покрайнини,
Украйна, Газа, Черна гора
и Македония –
навсякъде се чака
демокрацията.

България
тръгна по пътя на
демокрацията –
предстои много борба,
защото тя не е подарък.

Простащина,
неграмотност, безкултурност, непознаване
на история,
ни притискат всички.

Може ли изворът
на тоталитаризма да
пресъхне?
Грознатавачката река
набъбна през есента.

(Българска съвременна танка, ФБ група, 2023)

ТРЪНСКИ ТАНКИ

Преброих
падналите бойци
на ВЗРО
от Клисура, поклоних се
и влязох в каньона на Ерма.

Най-после
стигнах до село Врабча,
откъдето е
баба ми – не видях водопада,
просто продължих.

Грознатовци
все още има само
миналото си –
всички пътища до Вртоп
са обрасли с тръни.

Ям овче сирене
у моите роднини
и пия ракия.
Стрезимировци
все още са разделени.

За да платя сметките
и да отида до пощата,
спирам в град Трън.
Един магазин се казва
Пеперудени сънища.

Шест дни и шест нощи
се пълни плувният басейн –
завещание
на Ицко Томов
в село Драинци.

„Обичай родния край“,
пише на чешмата
във Филиповци
и точно там
разделих бюрек с котка.

КОМПЛЕКС ЗА МАЛОЦЕНОСТ

В БЪЛГАРСКИЯ АВАНГАРД

Малкият Вазов
нарича Христовския
водопад
„малката Ниагара“.
Да, патриарха.

Малкият Алеко
нарича Трънския край
„малката
Швейцария“.
Бащата на Ганьо.

Малкият
Терапонтий нарича
Трънския край
„Западната Света гора“ –
това са думи на светец.

…
Тези, които
нямат способността
да видят
нещата сами,
винаги остават малки.

УКРАИНА

Убиване на хора
от разстояние. Масово
унищожение
от разстояние. Пролет,
лято, есен, зима.

Новините
от фронта са добри –
студена луна
и всичките й континенти
изчезват в мъглата.

(„Парче от дъга“, антология на българската танка, 2023 г)

Една оса
се рее до стената
с часове –
сякаш замаяна
от хибридната война

(Българска съвременна танка, ФБ група, 2023)

ОРАНТА НА УКРАЙНА, три танки

Следите от танкови
вериги в равнините
на Украйна –
тези танкове орат ли
житницата на Европа?

Край Черно море
танкове орат плодородна
черна земя –
засяха черни семки
да никнат черни класове.

И танковете
ще трябва да си ходят –
под синьото небе
житото пак ще е златно,
Украйна пак свободна.

(„Тан-Ку за Украйна“, Световна хайку и танка антология, 2024)

РАЗГОВОР С БЪЛГАРСКИ ДОБРОВОЛЕЦ В УКРАИНСКАТА АРМИЯ, три танки

за Николай Йорданов

„Защо отидох
на война?“ „Това е
по-лесно за мен,
отколкото да живея
в света на Путин“.

„Какво е моето
послание към българските
русофили?“
„Не чувствам необходимост
да казвам нещо на тези хора“.

„Знам, че мога
да умра, но направих
своя избор“.
„Дъщеря ми ме изпрати с
думите „Тате, ти си моят герой“

(Българска съвременна танка, ФБ група, 2024)

РЪЦЕТЕ ПО-СИЛНИ ОТ ВЕРИГИ

за Лекси & Боец

Млада българка
изгаря знамето на врага и
полицията я арестува
но утре в София горят
още руски знамена.

Народът страда,
те го държат със страх
докато един
смел човек пресече линията и
ръцете стават по-силни от вериги.

Наближава денят
на напускането на Русия
от Украйна,
България и Европа.
Слава на смелите!

(Българска съвременна танка, ФБ група, 2024)

ТРИ ПРОЛЕТИ, ренсаку

Димитър Анакиев – Д. А.
Габриела Цанева – Г. Ц.

Д. А.
Украинската
мартеница е кървава
от три пролети –
украинците
се бият и за нас.

Г. Ц.
три пролети
Украйна цъфти
с червени цветя –
кървавото знаме на
Русия в съня на света.

Д. А.
Нощен лай
на кучета ме събужда
от сън –
а може ли светът
да се събуди със стих?

Г. Ц.
думите – образи,
думите – хищници...
свисти песента на щурци
цвете цъфти в руините
и една книга

Д. А.
Всички листа
на тази гора заедно
са книга –
тази сутрин я чета
далеч от бойното поле

Г. Ц.
изгорелите листа
на есента раждат поезия
на бойното поле
три пролети Украйна
посреща живота

сп. „Картини с думи и багри“, бр. 3/2024

РАЗХОДКА СРЕД СВЕТУЛКИ, танка проза

(Из военен дневник)

Карахме с линейка надолу, към реката, докато към нас летяха различни светещи снаряди. Карахме без светлини и газ, така че почти не мърдахме. Бяхме в пълен мрак. Светлината от светещите ракети в тъмната нощ направо ни очарова – те летяха към нас от всички възможни позиции, така че всичко изглеждаше като магическо представление. Не беше ясно дали тези огнени куршуми, които гледахме като омагьосани, бяха изстреляни срещу нас или друга цел, тъй като бяхме в непосредствена близост до първата бойна линия. Голяма част от куршумите свършваха близо до нас и чувахме звуците им. Всяка минута ми се струваше цяла вечност. Времето спря, за да не се движим почти, за да останем евентуално незабелязани. По средата на хълма забелязахме в тъмнината ударена линейка

Магическо шоу
на живот и смърт.
Обикновеният
живот изглежда банален
след разходка сред светулките.

(първа публикация във FB група Дъждовник. септември, 13)

РАЗГОВОР С ИОАН БОГОСЛОВ, танка проза

Обичам да чета Откровението на Йоан Богослов. Той говори с Бог и аз говоря с него. На една танка от Откровението на Йоан написах контра танка. И така нататък.

Помни, прочее,
откъде си паднал и върши
предишните дела –
седемте звезди в ръката ми
са ангелите на седемте църкви.
(Иоан, 2.5)

Помни, прочее,
откъде си паднал и върши
предишните дела –
седемте котки в антрето
са ангелите на душата ми.

Не бой се никак
от онова, което има
да претеглиш –
бъди верен до смърт,
и ще ти дам венеца на живота.
(Иоан, 2.10)

Не бой се никак
от онова, което има
да претеглиш –
това, което за мъжа е войната,
за жената е раждането.

(Българска съвременна танка, ФБ група, 2023)

ОТ РАЗГОВОРИ С МУЦУО ШУКУЯ, спомени (ренсаку)

След поканата
на церемонията по приема
в Императорския дом
просто се поколебах –
а ти бързаше, замина.

Отговорих на твоята
танка за цвете, с танката
за един охлюв
и ти се много радваше
„истински си каджин“, каза.

Дълги разговори
по темата за танка: казваш
„големи теми
за велики автори,
аз пиша за плевели“.

(червени светлини, САЩ 14/2, 2018)

СВЕТЪЛ ДЕН, ренсаку

В.П. – Уми
Д.А. – Камесан

Тъжно е да съм сама
през този светъл ден
стрък жасмин в малка вазичка
Несъвършенството на всеки,
всеки цвят, прониква в мен
Уми

Лягаш сама
в града, и аз сам в леглото
в планината –
някои го наричат „празник“
но изглежда като самота.
Камесан

Тази върба с дълги реси
сякаш е избрала
да е полу-бряг, полу-река
В ясни лунни нощи –
закъснели лодки
Уми

Самотниците
са слънцето и луната,
така че
какво отново са
заедно тази сутрин?
Камесан

между слънчевия залез
и лунния изгрев вървя –
близо е планинската хижа
пътеката, забулена в мъгла
изглежда безкрайна
Уми

Сливите цъфтят
късно в планината; бели
вечелистенца,
толкова прекрасни и скромни
карат ме да мисля за вечността.
Камесан

(*„Парче от дъга“, антология на българската танка, 2023 г)*

ЕСЕННА ИНТРОСПЕКЦИЯ, ренсаку

Котарак в смокинг
се разхожда по влажния
тротоар –
спира небрежно
точно като мен сега

Мътна есенна
река тече
под сиво небе –
замечтано ми лице
росно от дъждовни капки

Тютюневият дим
е като есента –
ако спра
да пуша, ще започне ли зима,
може би дори пролет?

В младостта си
се занимавах с хайку,
а зрелостта
ми е изпълнена с танка –
стоя под огромен кестен

Пориви на дъжд,
пориви на есенен дъжд,
изглежда
това е най-голямата ми радост,
най-висшето състояние на моя дух

Продавачът
на зеленчуци затвори щанда си –
сега има
купчина паднали листа
и се небрежно мокри

Последните дни
на руското робство –
петоколонистите
ще са отнесени като паднали листа
от вятъра на вдъхновението

Може ли
земен червей да препълзи
тротоара?
Един живот, който е
маловажен за минувачите

Красиви изкуствени
рози растат пред китайския
магазин –
очите на бездомно куче
са пълни с доверие

КОЛЕДНИ НАДЕЖДИ, три танки

Голям паяк
зимува в моята хижа –
мрежата,
която е изплел,
е пълна с надежда.

Шест малки
кученца посрещат Коледа
на моята веранда.
Те едва започват да лаят,
очите им блестят с надежда.

И аз съм
изпълнен с надежда
от този чист свят –
Поздравявам Коледа в цялата
велика българска култура.

(Българска съвременна танка, ФБ група)

ЕЖЕДНЕВНИ ТАНКИ

Правя слънчеви
бани докато цепя дърва –
когато облак
закрие слънцето, конски
мухи ме нападат.

Свободен
да гледам мълниите
мислите ми
са мъглата на билото
в дъждовна планина.

По планинския път
една усойница, трикрако куче
и аз бързаме
към турнира по шах,
колкото можем

По-скоро съм будист,
отколкото християнин –
за мен
котешките животи струват
толкова, колкото и моят.

От балкона
в пролетната планина
гледам буболечки,
котки, кучета, птици –
корупцията нулева.

Стар приятел
от времето, когато
става шпионин,
купува зеленчуци
от Женския пазар.

Безброй пъти
минавам старата граница[5] –
там винаги
намирам бездомно куче,
гладно и игриво.

Котешката къща
се пази от три кучета –
коминът пуши,
някаква кола
идва и си отива.

Луната е
почти пълна – пътува
по небето,
без да се налага
да оправя биографията си

Пънчето, което
ми служи дълго време,
сега цепя.
С него не си ли отива
и част от мен?

---

[5] *стара българо-сръбска граница*

През есента
планината се превръща
в златен храм –
златно слънце и листа,
и златната котка е там

Есенни звезди
и ангелите пазители –
котки –
докато бера тръните
на суетата на поета

Човешкият
живот е преувеличен –
всеки живот
на котка и куче
струва колкото моя

Опитвам се
да се уча от времето,
но напразно –
котето умря, листата
вече са паднали

През още не
пожълтелите листа
падат ядки –
от селския ми ръкав
излиза жълта пеперуда

В съседна страна
президентът краде от устата
на кучетата –
в България все пак
не е толкова зле.

Скотският бог –
ще стъпи ли върху здрав
да го разболее
или върху болен
да го оздравее?

Димитровден е.
Търся мисли, които носят
мир на света.
Търся миротворческа дума
и мисля, че тази дума е „знание“.

Животът
в планината е самотен,
но моят
моторен трион
ме пази от зимата.

Кратка почивка
на дълго пътуване –
навсякъде около
ателието на художника
се чува жужене

Черногорското пространство
се отваря към българското.
Никога не е късно!
Традиционното приятелство
е възкресено.

Ден на Европа!
За българските
комунисти
това е
Ден на Русия!

От старото училище
се вижда надалеч –
изборите,
докато газим априлската кал,
по кой път да тръгнем.

„В България
живеят българи
и русофили“[6]
Не знам русофилите могат ли
да говорят от името на българите?

Империята на злото
и нейният клон управляват
Балканите –
дядо ми чакаше помощ
от небето, но все е облачно.

---

[6] *Симеон Радев*

ПО СЛУЧАЙ ДЕНЯ НА СЪЕДИНЕНИЕТО

Сякаш българският
кораб е направен от кедрово дърво[7] –
четиринадесет века
той плава през бурите
на всички океани.

(06.09.2024)

На Съединението
е ветровито – ясените
говорят:
всеки човек и всеки народ трябва да знае
кой му е приятел и кой му е враг.

Тези, които
се надяват минават
през Грознатовци –
отдават уважение на важния
човек и вървят по прашния път

[7] *Японският кедър е най-старото живо същество на планетата, на 5000 години.*

РЕКАТА НА ВРЕМЕТО, танка проза

Да „простиш“ не означава, че си добър, а че си възприел християнски възглед за света, т.е. да погледнем на живота от гледна точка на бъдещето. Така че това е обратното на будистите, които гледат на живота от гледна точка на настоящето.

Който изучава (или дори само чете) християнската есхатология, може би ще иска да напише танка като тази по темата за „прошката“:

Реката на времето
тече от бъдещето
към миналото –
отнасяйки със себе си
грехове и обстоятелства.

МИРИЗМАТА НА ЛЮЛЯК, танка проза

Когато мъжът е на 62 години, е време да се срещне с мъдростта. Старо решение да се посветя на танка поезия, може би може да ми помогне да се освободя от баласта на изключително политизираното хайку[8]. Уморен съм от политически дискусии, свързани с хайку.

Те нямат никакъв смисъл и е време да се сбогувам с тази форма.

Дали мъдростта
ме срещна, или миризмата
на люляк
пред къщата ме обзема?
Ех, ако бях котка.

.

[8] *световна тенденция, която се опитва да превърне хайку в „жанр“ и по този начин прилага „естетическа цензура“*

МАЛИНИ ОТ ГРОЗНАТОВЦИ, танка проза

Вчера Александър Милетиев – от Грознатовци, но живее и работи в Германия – ме помоли да отида да му бера малините, „за да не ги хване дъждът“.

Санда от Германия се грижи дворът му да е окосен и плодовете му да не гният.

С Грознатовци
в сърцето работи в Германия –
честити германци!
Опитах малините на Санда,
много са вкусни

МУХИ, 100 хайку

1
Извадих мухата
от чашата с вода – сега лети
около главата ми.

2
Ледено хоро.
Жертвоготовност
дразни врабчетата

3
Съединението.
Този разкъсан облак
може ли да се събере?

4
Мнозинството
са неутрални и мълчаливи.
Снегът ни затрупва

5
Непрекъснато
от ефира идват думи
тежки като вериги

6
Коварна мравка
се качва на билборда,
но кой я вижда?

7
Самотен,
спокойно гори руски танк
в Украйна

8
Благодарна
на всички, които я хапват,
баница със сирене

9
Посадих дърво.
Каква голяма стъпка
в живота ми

10
След като мухата
се удави в чашата с мляко,
идват порои

11
Има някаква връзка
между хайку и кавал.
Вятърът свири

12
От кой бог е
пратеникът на хълма?
Първият шафран

13
Двама-трима гангстери,
мошеници и старци
на лунен кораб

14
Как да развържем
свързани души – луната
и планината

15
Преминах границата
и се насочих в далечината
към кукувицата

16
Мухите
избягали от дъжда
на крака ми

17
От двете страни
на оградата глухарчетата
растат еднакво

18
Сякаш душевадник
управлява селото –
събирам орехи

19
Тази овчарка,
сърцето си ми даде –
парче сирене

20
Едно дете вътре в мен
се люлее през мъглата
над дълбоката вода

21
Дяволите са
моите ангели – мухата пие
капката на мляко

22
Пролетна вечер.
Колелото на бронетранспортьора
смачква гущера

23
Моите мисли
в далечината – пред къщата
люляк цъфтя

24
Столицата
на моето сърце – просто един
подострен молив

25
Вратата на църквата
Света Богородица
отвори гущерът

26
През голите клони
гледам къщите на съседи.
Началото на войната

27
Кротък дъжд –
лицето на балканския Буда
мокро от кръв

28
Нова година.
На перваза на прозореца
събрани мъртви мухи

29
Млади треви...
Планината кърви от една каска
пълна с мечти

30
Дъждът
се превърна в киша –
смъртта на майка ми

31
Баща ми почина,
първият съм до земята.
Преображение

32
Зимен дъжд.
Веригата е самотна
в кучешка къща

33
Старо езерце –
празна бутилка скочи
отеква виното

34
Окупацията
на хълма свърши,
снегът се отдръпва

35
Говореше
за братство и любов –
вятърът, който отмина.

36
Докато вятърът
обикаля света, котката
кърми чуждо коте.

37
Християнски страх
от фалически бог, който е
и огън и вятър

38
Преображение
на вода и гора – една муха
оплаква нацията

39
Вятърът на Ерос
и вятърът на Танатос
в черупката на рапана

40
Котаракът е
като поет – изяде
пеперуда

41
Готвя селски боб.
Свободен ли съм
след Иван Шишман?

42
Нечия смърт.
Сенките на мухите са на земята,
бръмченето витае

43
За втора година
събирам орехи – от тях направих
само хайку

44
Пет пеперуди
за обядът избра
лайното на лисица

45
Вртопска сутрин.
Шестдесетгодишен
тъпче нов сняг

46
Девет лица от
камък – баданарката все още
неизползвана

47
Вълни, вълни, вълни,
небе, небе, небе
и аз (и тя)

48
Капка от кладенец.
Гробари изкопаха
прадядова кост

49
Докато котето умира,
аз пия
ракия от круши

50
Времето минава;
все още усещам ветреца
от храма Гичу[9]

51
Къде да кацна?
Къде да кацна? Къде да кацна?
Пъстра пеперуда

52
Светулка през нощта
и бял, сляп котарак
разминават се

53
Там, където е сърцето ми,
котето се разположи
и задряма

54
Обръснах брадата си –
залепваща мъгла
под планината.

[9] Гичу - малък будистки манастир край езерото Бива, където е погребан Мацуо Башьо

55
Божественост разкрита
на божество –
първата целувка

56
На Балканите
в името на селското
растат свастики

57
Търся гъби
и намерих полянката
някъде вътре

58
Дори без ръце,
нос и очи, снежният човек
радва децата

59
Щом зазеленее
Рудина – Стрезимировци
неразделено

60
В Старата лодка
вкусни попчета – всички
кости големи

61
Неандерталец
бомбардира Афганистан
и го връща в Каменния Век

62
Внимателна е
моята приятелка –
котешка коса.

63
В морето
от тайни
пенис с едно око

64
Една нощ на морето –
различни звуци на мъжка
и женска пикня

65
Обелвам и ям
великденско яйце. Христос
е само черупка

66
На старата граница[10]
гладно и игриво куче –
около него пустош

[10] старата българо-сръбска граница на пл. Вртоп

67
Колко нормален
е този държавен преврат[11] –
пия руски чай

68
Този, който се
надява вижда утринното слънце
уловено в паяжина

69
Селските мухи
изследват босите крака
на чужденец

70
Предателите
говорят за предатели.
Дъжд и слънце

71
Ще слезе ли
от коня руският цар
преди събранието?

72
Спокойно, спокойно
нося миналогодишната
мартеница

[11] Сваляне на правителството Петков)

73
Маските паднаха –
Мистър Кеш пренася
неръкотворния образ

74
Такъв дълъг гинко –
записвам поезия с помощта
на златна пръчица.

75
Две мълчания
и два месеца се срещат
в мечта на пеперуда

76
Мравешки гроб –
една априлска снежинка
бяла като Лазар

77
Цвете на форзиция
толкова прекрасна, буди
и мъртви очи

78
Прилича на поет
тази котка – нищо друго
освен ентусиазъм

79
Дяволският Мост.
Една душа докосва друга
над празнотата

80
Плувайки цяла
нощ в океана на мечтите,
сутринта като остров

81
Невидими са
Вътопски герои – върхът
покрит с мъгла.

82
Вълчи празници.
И приятели, и врагове
казват „Добър ден“

83
Вали първият сняг –
македонската мъка
непокрита

84
Ази, буки, кръст.
Лъвът изгубил душата си
в чужда гора

85
Говорим за предци.
Думите ни носят
непознати птици

86
Танц на насекоми –
вятърът от планината
свири джаз

87
Привидно свободен
роб: червенокос кълвач
в зелена гора

88
Все още не са асимилирани
в доминиращата култура –
врабците, липсващи в гората.

89
В голата гора
един тон вятър – златото
на ракията

90
Нов сняг –
следвам стъпките на човек,
с когото не говоря

91
Жена, която
не искаше нищо ново...
Нова година

92
Щастливо детство
на котенце – не може
да хване мравка

93
Използва тялото си
да разруши империализма –
копче паднало в зори

94
„Ти си млад“,
казва столетникът.
Обедна жега.

95
Светнах лампата
и дойдоха приятели –
рояк насекоми

96
Либерализъм
от бял сняг – през март
поробени цветя

97
Този домат
е недостатъчно червен
да стане троцкист

98
Из гроба изгрял
живот – босфорска баклава
с шам фъстък

99
Летяща рибка...
Докато проникваме
в непознато съзнание.

100
Пролет е.
В държавното знаме
само три цвята.

L' ART POETIQUE, ренсаку

Колко милиона години
се търкаля една капка от морето,
която е хайку?

Лекомисленото врабче
кълве зърна – прави ли разлика
между пясък, хляб и хайку?

Капка дъжд
се плъзга по стъклото на прозореца –
егоистична мъгла.

*

„Няма съмнение, че много от хайку на Димитър Анакиев биха били подписани от великите на японското хайку“.

Владимир Девиде, Хърватия (за "Хайку", 1991)

*

„За Димитър Анакиев хайку е съдба.“

Димитър Стефанов, България (за „Птича пътека“)

*

„Димитър Анакиев е истински хайку поет от Балканите.“

Бан'я Нацуиши, Япония (за “Нагробие”, 2003)

*

„Това, което виждаме от молива на д-р Анакиев, е необичайно в света на хайку. Д-р Анакиев предизвиква читателите/пишещите на формата да се занимават с политика (тъй като те, волно или не, вече са ситуирани така). Политиката в хайку дълго време остава нещо като табу...“

Джек Галмиц, САЩ (за „По селско“, 2015)

*

„Да преживееш хайку на Димитър Анакиев означава да познаеш силата на хайку и да видиш в какво може да се превърне този международен жанр като актуална, дълбоко честна и философски дълбока поетика, способна да излекува и съживи света.“

Д-р Ричард Гилбърт, САЩ/Япония (за „По селско“, 2015)

ЛУКОВАТА НИВА, 14 хайбуна

ХАЙДУШКА ТРЕВА

В един отдавна отминал зимен ден, на разсъмване, облечен в маслиненосива униформа, слязох от влака и се качих на замръзналия перон на жп гарата в Радовлица. Снегът скърцаше под първите ми стъпки, направени във военни ботуши и докъдето стигаше погледа ми беше просто белота: бели върхове на Юлийските Алпи, бялата мъгла, простираща се над замръзналата река в долината... За южняка, пътувал над хиляда километри за една нощ, това беше гледка на безкрайна, но неприветлива красота.

Веднага след като завърших обучението си по медицината – тогава бях на двадесет и седем години – ме изпратиха да отслужа военната си служба и скоро се озовах в истинска война. След победата на национализма и разпадането на Югославия останах в Словения, за да водя изолиран живот в политическа немилост. Хората най-често ме пренебрегваха и целият ми емоционален живот беше изпълнен от един котарак със смокинг, когото нарекох Момчил. Оцелявахме заедно почти шест години. Той беше най-близкият ми братовчед и най-добрият приятел, моят учител…

Ето ме сега, застанал до гроба му.

От гроба
на моя котарак Момчил
хайдушка трева

(Генджуан награда 2017)

ЦВЕТЕ НА РАКУШИША

След като взех решението да напусна работата си, в която бях инвестирал много време и обучение, осъзнах, че започвам да приличам на гнил плод, паднал от дърво. По това време все още не бях запознат с историята на Кьорай за падналите райски ябълки, на които беше кръстена хижата му. Въпреки това, като израз на това осъзнаване, аз нарисувах автопортрет с мустаци и пура между пръстите си и го подписах на английски: „The emergence of a beggar".

„Ракушиша" (Къщата на падналите райски ябълки) на Кьорай – разположена в частта на Киото, наречена Сага-Арашияма – сама по себе си е метафора за идеал за самоналожено изгнание от обществото. В хижата и около нея се събираха гнили плодове, поети, жени за забавление и от време на време будистки монаси.

Живеейки в хижата,
аз съм само една светулка, която се
храни върху плевели
- Кьорай

Освен Кьорай, още един гнил паднал плод е Башьо, поет учител на много паднали плодове. Башьо води живот на несигурност, пътувайки постоянно. Той се отбива до Ракушиша два пъти: първият път през май 1691 г., когато остава 16 дни и написва Дневник на Сага.

Дълги летни дъждове...
картичките с хайку сега са отлепени,
следи по стената
-Башьо

Малко преди смъртта си Башьо отново посещава един от любимите си ученици Кьорай в Ракушиша. Този път той пребивава там три седмици.

Река Кацура
няма прах във вълните
лятна луна
- Башьо

По време на престоя си Башьо посещава дзен храма Даихикаку (Великата милост) в хълмовете над река Хозу и написва хайку, което сякаш казва, че смисълът на живота не е в отдаване на чувствените удоволствия – като преклонението пред вишневия цвят през пролетта – но че са необходими само малко усилия, за да се живее в огромната благодат на духовния живот на будисткия канон.

Планинска вишна
цъфти – двеста метра по-високо
Голяма милост.
- Башьо

И недалеч от мястото, където Башьо съчинява това поучително хайку, пресичайки река Кацура през моста Тогецу-кьо („Мост за преминаване на Луната“), се събрахме някои днешни почитатели на падналите райски ябълки, всеки от нас носещ някакъв аспект на отронен плод: Стивън от Ан-

глия, Хисаши, известен още като Камесан от Осака, Бранко от Сърбия и вярно, Камесан от Балканите. Окуражен от нашия ентусиазъм, изразявайки уважение към Башьо, аз написах следното хайку:

Планинска вишна
цъфти – намиране на приятели
голяма милост.

Сега седя в задния двор на Ракушиша и мислите ми се роят. Тук се срещат миналото и настоящето. Пред Ракушиша е бившето оризово поле, а над него, на връх Огура, бях виждал изправени камъни, които Стивън нарича Скалите на Драконовия нокът (龍爪 岩). Той предполага, че това място, разположено срещу споменатия по-горе манастир Даихикаку на планината Арашияма, вероятно е било място на древни ритуали за прибиране на реколтата. Между Арашияма и Огура тече река Кацура, която в планините носи друго име – Хозу. Човешката духовност се корени в този регион от древни времена и дали случайно или не, точно тук се беше събрало нашето малко общество от паднали плодове. Туристите напуснаха Ракушиша и аз изведнъж се намерих погълнат от спокойствието й.

Цвете на Ракушиша:
внезапният звук на „шиши-одоши“[12]*,*
отново тишина.

[12] Шиши-одоши (鹿 威 し) буквално означава „уплаши елена“.В по-широк смисъл наименованието се отнася за японски устройства, използвани за сплашване на птици и диви животни, вредящи на отглежданите растения.

ТРЪНСКОТО ЖДРЕЛО

Отдавна се подготвям да посетя паметника на бойците от ВЗРО „Вертоп”[13], поставен близо до входа на Трънското ждрело. Днес, петък, е пазарен ден в Трън, много е претъпкано и тъй като напразно търсих място за паркиране, след две-три обиколки около библиотеката, кръстена на славея от Трън, Гюрга Пинджурова, реших да се насоча към ждрелото.

Музика се чува
от библиотеката, в далечината
шуми Ерма.

Алеко Константинов сравнява красотите на този край с Швейцария. Но дори някой като мен, който всеки ден наблюдава Знеполе и склоновете на Руй от Вертоп, не може да остане безразличен в каньона на река Ерма.

Ждрелото е свързано с местна легенда за невъзможната любов между двама влюбени. Майчина клетва ги проклела и те се превърнали в две скали от двете страни на река Ерма, така че да са винаги близо един до друг, но никога заедно. Водите на реката били подхранвани от сълзите на двамата разделени.

---

[13] Вътрешна западнокрайска революционна организация Вертоп

Сълзите на разделени
влюбени се пенят.
Две пеперуди.

От каньона на Ерма се насочих направо към Баринци, предградието на Трън, където се намира църквата „Света Петка“, покровителката на Трън. В скалите над църквата от 18-ти век има неолитна пещера, в която се твърди, че тя се е скрила преди гонението, а днес е параклис. Църквата е известна с две чудотворни икони с нейния образ.

Първата икона се намира в центъра на църквата. Донесена е от Румъния и в нея е вплетена част от плащеницата на Светицата. Смята се, че когато човек сложи дясната си ръка, отвори съзнанието си и отправи най-искрени молитви към нея, желанията му ще се сбъднат.

Втората икона се намира вляво от олтара. Тя е по-голяма, релефна и отново е с образа на Светицата. Поверието гласи, че тук отново молитвите ви ще бъдат чути, ако сложите лявата си ръка върху лявата ръка на Света Петка.

Дълго време държах ръцете си върху двете икони, но сега забравих за какво беше молитвата ми. Беше ли молитва за запазване на паметта за героите на ВЗРО Вертоп или за обединяване на влюбените, които проклятието превърна в камък?

Поставих лявата
и дясната си ръка върху иконите.
Скален параклис.

БЯЛИЯТ ФЕНИКС ОТ ИГА

От района на 48-те водопада, където преди е имало тренировъчна площадка за нинджи, а днес е известно място за пикник с изключителна красота, пътувах до град Ига-Уено, където Мацуо Башьо е роден и прекарва младостта си.

Уморен от катеренето по скалите на водопади, отседнах в малък онсен в традиционен стил в Набари. И докато предавах тялото си на горещия извор, духът ми бе завладян от млад бор във вътрешния двор на онсена, в чиито все още меки иглички вятърът почиваше, люлеейки го в различни посоки. И по-късно, отпуснат вече върху нощното татами, шумоленето на вятър в клоните на млад бор продължаваше да ме следва.

Пролетният вятър
смути бора, шепне
през цялата нощ.

Пристигам в Града на Нинджите – Ига-Уено по местна железница, която има само един коловоз. Посреща ме голям бронзов паметник на Мацуо Башьо, който доминира площада. Наблизо, може би на 10-15 минути пеш от замък Белия Феникс, който се издига от хълма над града, се намира родната къща на Башьо, която и днес е прилично място за престой.

Бащата на Башьо, селянин-притежател, получил права на самурай, служил на командира на самураите Тодо Шимшичиро, а младият Башьо бил назначен за личен асистент на Тодо Йоши-

тада, който го запознал с тайните на писането на поезия и станал негов близък приятел.

Заставам в малкия двор на родната къща на Башьо и ставам момче, което си играе с дървен меч и тренира хвърляне на „шурикен“ – летяща „звезда на нинджи“.

От миналото
шурикен лети, не!
това е пеперуда.

Навсякъде около Белия Феникс вишните цъфтят и това допълнително подчертава девствената красота на замъка. Докато се изкачвам по тежките му каменни стъпала, гладени векове наред от самурайски „гета“ сандали, се чудя колко пъти младият Башьо е минавал оттук и колко пъти е бил завладяван от всяващия страхопочитание замък Бял Феникс?

След внезапната смърт на Тодо Йошитада в Башьо се прокрадва безпокойство, което няма да заглъхне цял живот и което постоянно ще го принуждава да пътува далеч от литературната слава, която го следва. Той ще търси утеха в будизма и в приятелството с учениците си, но все няма да я намира.

Потреперват
бели вишневи цветчета…
Каменен замък

ДО ГРОБА НА БАШЬО

Пролетен вятър носеше тъмни облаци над езерото Бива, което със своите бурни вълни оказваше съпротива на градската атмосфера на Оцу – градът, в който е погребан Мацуо Башьо. Вятърът от връх Хира, който изкачих в края на март, време на годината, когато духа така силно, че преобръща лодки и потапя кораби – сега беше само лек полъх и черешовите цветове вече се разтваряха.

Башьо се озовал в този край, докато пътувал към Киото и може би, подобно на мен сега, се е възхищавал от смелите диви патици, плуващи по бурните вълни на езеро, голямо колкото море.

Последното място, където Башьо отседнал е малкият будистки храм Гичу, от стаите на който вече нямаше гледка към езерото, защото близките сгради я препречваха, и към който водеше тясна алея между къщите.

Гробът на този поет е гроб и на войн. Поетичната съдба на Башьо е неразривно свързана със съдбата му на войн. Той й се отдава изцяло, с готовността да й служи и да умре за нея, следвайки първо пътя на война, а после и пътя на поета. Това отличава Башьо от повечето му събратя по перо, равни по талант: освен мощта, простотата и естественото звучене на поетичната реч, той притежава и величието на житейската си драма, която пленява с фаталистичен блясък... Башьо се обличал като будистки монах и в поезията си проповядвал будизма, но никога не приел мона-

шеството, оставайки само това, което всъщност е – бивш войн и поет. По негово желание тялото му е положено до тленните останки на известен войн от клана Минамото, към който е принадлежал и самият Башьо: Кисо Йошинаке.

Кисо и Башьо
готови да умрат, оживяват
цъфнала камелия.

Докосва ме
ветрец в това свято
място – Гичуджи.

Дъжд до гроба
на Башьо – в барата
цвят на камелия.

ЛУКОВАТА НИВА

Ако случайно се разхождате в северната част на Киото, известна като Китаяма, може да забележите близо до ботаническата градина мъж на средна възраст, който бди над нива с лук, разположена точно до къщата му. Казва се Бранко Манойлович, сръбски поет, който от доста време живее в Киото. Въпреки че лукът е съществена част от сръбската култура – не мога да си спомня ястие, в което няма лук – те са засадени не от Бранко, а от безименен съсед. Вече са минали две години от засаждането, но лукът все още не е прибран. Бях запленен и от тази нива; по време на престоя си в къщата на Бранко я гледах всеки ден от прозореца на стаята си – тази нива, която с присъствието си сякаш загатваше за нещо, което не беше толкова очевидно, но в същото време значимо. Поглеждайки през прозореца луковата нива, все още мокра след дъжда, написах хайку:

Втора година
лук гние – кой ще
да го прибере?

На закуска Бранко изглеждаше капризен и с тъмни торбички под очите от недоспиване. Докато разбърквах чая си с въпросително изражение, той набързо изпи кафето си и преди да тръгне за работа ми подаде сгънат лист хартия: „Хайку от снощи“, каза той. След като той си тръгна, разгънах листа. Там пишеше:

Не идва сънят...
Буря удари
луковата нива.

Забелязах, че Бранко има специални отношения с луковата нива, но не го обсъждахме. Един следобед го наблюдавах да крачи из нивата, сякаш оглежда всяко стъбло, всяко зелено листо, което сочеше към небето. На следващата сутрин получих друго хайку, написано на лист хартия, което гласеше:

Групова снимка:
ние сме лукът висящ
под стрехата

Аз самият написах хайку по темата за лука, което сякаш доминираше в мислите и емоциите ни. От другата страна на улицата, където се движи автобус №.4, забелязах малък шинтоистки храм, разположен там, вероятно поради някакви суеверия. Подобно на християнските параклиси, тези светилища са издигнати от местни хора, а този е подпрян на къщата на съседа. Когато напусках Киото, оставих на Бранко това хайку:

В Китаяма
луковата нива е наблюдавана
от шинтоистки бог

Да, в Китаяма луковата нива беше наблюдавана от някакъв шинтоистки бог... Не знам дали тази нива съществува и днес. Ако случайно е така, обзалагам се, че Бранко я държи под око.

Облекчение да се види
месец там горе –
тук съм в Токио.

Храмът беше затворен. Обиколих го от всички страни и минах през гробището, а после се върнах при спящите котки. Чудех се дали Ничирен обича котките? Непосредствено покрай улицата се намираше известният „котешки квартал“.

Безсънни
котките – дали тази вечер
гледаха луната?

БОРО И АЗ

In memoriam: Боривой Буква (1948-2016)

За първи път видях Боро в Толмин в началото на века по време на първия конгрес на Световната хайку асоциация. Преди това го познавах само по име като сътрудник на публикациите, които редактирах. Тогава Боро ми беше на гости отново в Домжале – четяхме поезия.

И аз го посещавах, макар и не често. Преди две години се срещнахме на брега в Риека и пихме кафе. След това бяха направени съвместна снимка и следното хайку:

Стари моряци
на брега Бодули – вали
слаб дъжд

Между срещите си разменихме писма, стихове и поздрави! Бяхме в постоянен сърдечен контакт! Може би преди малко повече от половин година, когато живеех в Йелшане и работех в Бистрица (близо до Риека!), видях Боро за последен път. Тогава отидохме на футболен мач в Риека на новия стадион Руевица, а след това отидохме и в къщата на Боро в Пелин, точно до Руевица. Беше толкова красиво! Боро постоянно страдаше от това или онова, но нищо не каза за бърз край. Едва наскоро му се обадих от Опатия. Вместо него, чух дъщеря му да казва: „Татко днес беше изписан от болницата след ампутация на крака“.

Така разбрах за нерегулиран диабет. Тогава написах хайку:

В Опатия
туристи дойдоха на плажа –
Боро без крак

Малко след това Боро почина. Той със сигурност е сред звездите, защото такава доброта не може да има другаде. Прочетох хайку от последната му книга „Целта е пътят сам“:

Морето носи
последно смокиново листо –
южен вятър в пристанището

ПТИЦА, ЛЕТЯЩА НАД ЯАКУШИМА

松島や ああ松島や 松島や

О, Мацушима
О, Мацушима, о
О, Мацушима

- Мацуо Башьо

Когато Мацуо Башьо стига до Мацушима по време на своето поетическо пътешествие към Далечния север, той е толкова впечатлен от красотата на този остров, за който Сайгъо вече бил писал, че остава безмълвен. Единственото, което е могъл да напише е горният стих – въздишка.

В един септемврийски ден фериботът, на който се вееше японският флаг, ме отведе до Якушима. Дъждът валеше като мъгла. Гледката на този тихоокеански остров ми спря дъха. Няма думи, които да опишат Якушима. Цялата Якушима е един шинтоистки храм, „мястото на небето на земята“. Написах хайку, преведено на японски от Ито Юки.

屋久島に来たれば来たる屋久の雨

Посрещна ме в Якушима дъждът на Якушима

По-късно разказах на моята скъпа колежка и приятелка Венелина Петкова за Якушима, която за мен е същото – „мястото на небето на земята“.

Тя ми каза, че е сънувала, че е птица, летяща над Якушима.

Лежа на плажа Инаха, където гигантски костенурки снасят яйцата си и гледам в посока остров Кучиерабу (остров, „избран от устните“), който изглежда като мираж и изчезва в мъглата.

Океан от глупости.
Изчезва и излиза от мъглата
остров избран от устните.

НА КРАЯ НА СВЕТА

Запознах се с Ален Керверн на учредителната среща на Световната хайку асоциация (ВХА) в Словения. Този бретонец с дипломатически маниери тогава бе избран заедно с холандеца Макс Верхарт за съветник на колективното президентство на ВХА. Петнадесет години по-късно той ме кара с колата си до края на света – част от Бретан недалеч от Брест, която се вдава в океана като полуостров. Penn ar Bed (на бретонски означава „глава“ или „край“ на света) е район с необикновена красота и там, на самия ръб на безкрайността, е бившият дом и имение на семейство Керверн.

Изкачвам се
на голяма стена да видя
главата на света – страхотно е!

Ален Керверн е един от най-лиричните хайку поети, които съм срещал. Пише предимно на френски, но и на своя (полужив) бретонски език. Бретонците са били независимо графство до 12 век и след като попадат под френско владичество, са насилствено асимилирани във френския език и култура. Днес бретонският се преподава в училищата, на него се пишат книги и списания, но малко хора го говорят. Има ли надежда езикът да се възроди с времето?

Бретонска къща --
надолу по дървените стълби
порив на вятъра.

Всъщност аз се възхищавам, че един народ оцелява без „основната си крепост“ (Марин Дринов) – езика. В моите бретонски хайку, които пиша на английски, и с помощта на Ален добавям ключови думи на бретонски. Не знам защо го правя? Сигурно за да хвана и да отнеса със себе си поне малко от онази ценна субстанция, наречена „бретонски език“. Написах 28 хайку на английски-бретонски, но кой има нужда от такъв хибриден ръкопис освен мен? По-късно видях, че същият метод. но на японски се използва от Хошинага Фумио, който се опитва да спаси от забрава езика на племето Кума, асимилиран отдавна в езика на племето Ямато. Културата в борбата с историята.

След нощта
на пеене на бретонски
червен облак над океана.

КУРОБЕ („ЧЕРНИ“)

Известният британски поет Джеймс Къркап (1918-2009), който е живял в Япония дълго време, пишейки както хайку, така и танка, е погребан в храма Джоджако в Киото. Това е храмът на будистката секта Ничирен, която счита за своя основа „Лотосовата сутра“.

Къркап е може би най-важният западен поет, член на кралската академия, приел хайку за собствен израз.

Той също беше публично обявен за хомосексуалист. След публикуването на стихотворението му „Любовта, която не се страхува да каже името си“ той е осъден във Великобритания и затова се мести в Япония, където сексуалната свобода има хилядолетна традиция.

Той беше известен и с това, че уважаваше класическата хайку форма от 5,7,5 срички на английски език. Имах късмета да познавам Джеймс Къркап. Имахме и общи приятели в света на поезията.

Веднага щом влязох в храма, един будистки монах ме запозна с талисмана на храма, котарак, чието име беше Куробе („Черни“). Куробе ме последва през целия път до гроба на Къркап. Стоейки до гроба на велик поет, написах хайку:

Бамбуковата горичка шепне –
между будистките надгробни паметници има котарак.

МУХИ

Винаги се натъжавам, когато намирам затворени врати в света на поезията и изкуството. Защото духовното свойство на поезията и изкуството е да отварят врати, тези врати към всички възможни светове, които обикновено са затворени за непосветените.

Някои врати се отварят със сила и пари, но те не са поетични врати.

Отворих вратата,
за да пусна мухите,
но те се върнаха.

ВСИЧКОСВЪРЗВАЩОСЪЩЕСТВУВАНЕ

Кучето лае –
всичкосвързващосъществуване
в зимна нощ.

Димитър Анакиев

Да бъдеш или да не бъдеш вече не е въпрос. Или по-скоро става дума за знание, и не знание.

Но нека започна с облак. Облакът обикаля небето, така че небето, земята и вселената са част от историята. От облаците вали дъжд, от който възникват реки, морета и океани. И риби вече има. Земята се нуждае от дъжд, за да ражда зърно, а от зърното се прави хляб, който яде куче и котки и аз. И кучето лае през нощта. Лае, за да стресне, раздвижи, събуди – като камбана в манастир.

Облаци, реки, риба, зърно, хляб, кучета, лай, нощ, манастир, вселена и аз сме в пряка връзка. Кучето лае, а аз пиша за всичкосвързващосъществуване.

Това е нова дума, която все още я няма в речника, но може би някой ден ще бъде. Дойде ли този ден, това означава, че човек живее в безвремие, без войни и страдания. Всичко зависи от знанието и незнанието.

БУБОЛЕЧКИТЕ

Буболечките, особено тези, които носят тежка броня, много често имат проблем с падането по гръб. За буболечката това е истинска житейска драма, защото не може да се обърне. Удря с ножици във въздуха, но е осъдена на смърт, ако някой не й помогне.

Преди много време написах хайку:

Помагам
на буболечката
паднала по гръб.

Това е хайку в непретенциозен дзен стил (регистриране на собствени етични практики), но приятелката ми по времето, когато се появи това хайку, смяташе, че в него „има нещо сексуално“.

По същество съм много чувствителен към света около мен и съм силно засегнат от нещастията на различни живи същества.

Докато седя и пуша на балкона в Приморско, вниманието ми е привлечено от житейска борба на една буболечка.

И край морето
помагам на буболечките
паднали по гръб.

ИЗПОВЕД НА ДЪРВАР

Цепя дърва в гората, после ги нося до къщата с количка. Мисля си по пътя: не много пънове се разполовяват веднага. За да счупиш пън, имаш нужда от стратегия: трябва да намериш възлите и да ги разпознаеш.

След това трябва да видиш къде отиват линиите и да намериш слабото място на пъна и да удариш с брадвата точно там. Едва след това – започваш.

Много пъти се оказва, че не си разбрал дървото. За опитните дървосекачи е малко по-леко, но и те грешат.

Не знам към коя група дървосекачи да се причисля? Колко кубика дърва съм насякъл за годините, откакто съм тук? Много. Но аз съм още начинаещ.

Хайку поетите
много бързат – ситни капки
на есенен дъжд.

Всички хайбуни са публикувани във ФБ в групите Българско съвременно хайку и танка, Приятели на списание Картини с думи и багри и Дъждовник. Хайбунът „На края на света“ е публикуван в сп. „Картини с думи и багри“.

КНИГИ НА ДИМИТЪР АНАКИЕВ ОТ ИЗДАТЕЛСТВО gabriell-e-lit

Тясна пътека през душата и света. Сбирка хайбуни, 2022 г., е-книга и печатно издание;

Спонтанно съзнание. 55 танки от Боулдър, Колорадо, 2022 г., е-книга и печатно издание;

Ренсаку с Хан Омуртаг. Хайку антология; съставител Димитър Анакиев, 2022 г., е-книга;

Парче от дъга. Антология на българската танка; съставител Димитър Анакиев, 2022, 2023 г., е-книга и печатно издание;

Кръстена вода. 78 хайку, 2023 г., е-книга и печатно издание;

Живея със седем котки. Ренсаку от 100 хайку; автори Димитър Анакиев и Габриела Цанева, 2023 г., е-книга;

Един малък възел. Ренсаку от 100 хайку; автори Димитър Анакиев и Икуйо Йошимура, 2023 г., триезична – български, японски и английски език, е-книга;

Човек. Антология на българското хайку; съставители Димитър Анакиев и Габриела Цанева, 2024 г., е-книга и печатно издание;

Медитации за България. 12 ренсаку, е-книга и печатно издание

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР 5
ВЪВЕДЕНИЕ.....7
ТОЗИ, КОЙТО СЕ НАДЯВА, 150 танки 9
ОГНИЩЕ..... 10
АЗБУКА..... 18
КУКЛЕН ТЕАТЪР 21
МЕДИТАЦИИ ЗА БЪЛГАРИЯ..... 24
ТАНКИ ЗА ДЕНЯ НА ЗАПАДНИТЕ 26
ПОКРАЙНИНИ (8 ноември)..... 26
ТРЪНСКИ ТАНКИ 27
КОМПЛЕКС ЗА МАЛОЦЕНОСТ 29
В БЪЛГАРСКИЯ АВАНГАРД..... 29
УКРАИНА..... 30
ОРАНТА НА УКРАЙНА, три танки 31
РАЗГОВОР С БЪЛГАРСКИ ДОБРОВОЛЕЦ В УКРАИНСКАТА АРМИЯ, три танки 32
РЪЦЕТЕ ПО-СИЛНИ ОТ ВЕРИГИ..... 33
ТРИ ПРОЛЕТИ, ренсаку 34
РАЗХОДКА СРЕД СВЕТУЛКИ, танка проза..... 36
РАЗГОВОР С ИОАН БОГОСЛОВ, танка проза 37
ОТ РАЗГОВОРИ С МУЦУО ШУКУЯ, спомени (ренсаку) 38
СВЕТЪЛ ДЕН, ренсаку..... 39
ЕСЕННА ИНТРОСПЕКЦИЯ, ренсаку 41
КОЛЕДНИ НАДЕЖДИ, три танки 43
ЕЖЕДНЕВНИ ТАНКИ 44
ПО СЛУЧАЙ ДЕНЯ НА СЪЕДИНЕНИЕТО..... 49

РЕКАТА НА ВРЕМЕТО, танка проза 50
МИРИЗМАТА НА ЛЮЛЯК, танка проза..... 51
МАЛИНИ ОТ ГРОЗНАТОВЦИ, танка проза..... 52
МУХИ, 100 хайку..... 53
L' ART POETIQUE, ренсаку 71
ЛУКОВАТА НИВА, 14 хайбуна 74
ХАЙДУШКА ТРЕВА..... 75
ЦВЕТЕ НА РАКУШИША..... 76
ТРЪНСКОТО ЖДРЕЛО..... 79
БЯЛИЯТ ФЕНИКС ОТ ИГА..... 81
ДО ГРОБА НА БАШЬО..... 83
ЛУКОВАТА НИВА 85
БОРО И АЗ..... 88
ПТИЦА, ЛЕТЯЩА НАД ЯАКУШИМА..... 90
НА КРАЯ НА СВЕТА 92
КУРОБЕ („ЧЕРНИ“) 94
МУХИ 95
ВСИЧКОСВЪРЗВАЩОСЪЩЕСТВУВАНЕ..... 96
БУБОЛЕЧКИТЕ..... 97
ИЗПОВЕД НА ДЪРВАР 98

Димитър Анакиев

СТЪПАЛА, ОБРАСЛИ С МЪХ,
събрани съчинения
(танка, хайку, ренсаку, хайбун, танка проза)

ПЪРВА КНИГА

Българска, първо издание

Редактор Габриела Цанева

ИЗДАТЕЛСТВО
gabriell-e-lit
www.gabriell-e-lit.com

gabriell-e-lit@mail.bg
office@gabriell-e-lit.com

Формати: e-book – pdf;
130 x 200 мм.
Обем 103 стр.

Платформа за е-книги
на издателство *gabriell-e-lit*

https://e-books.gabriell-e-lit.com